

NÁBOŽENSTVÍ A ŽIVOT SV. 2.

KNIHOVNA PRO POPULARIZOVÁNÍ SPISŮ EMANUELA SWEDENBORGA.

NÁBOŽENSKÁ FILOSOFIE NOVÉHO KŘESŤANSTVÍ

OBSAŽENÁ VE SPISECH

EMANUELA SWEDENBORGA

STRUČNÝ NÁSTIN NÁBOŽENSKÉHO SYSTÉMU
NOVÉ CÍRKVE zvané NOVÝ JERUZALÉM

PŘELOŽIL

JAROSLAV IMMANUEL JANEČEK

PRAHA – KRÁL. VINOHRADY.

VYDAVATELSTVÍ SPISŮ EMAN. SWEDENBORGA (Jar. Im. Janeček, Táborská ul. 18)

Nákladem vlastním

Bůh a člověk

Bůh svou bytostí a osobou je *jediný, a je božským člověkem*. Veškerý život pochází z lásky, a Bůh jediný má život v Sobě samém a ze Sebe samého. On je pravou láskou, a proto i pravým životem. Všechny bytosti, které jsou mimo Něho, jsou jen schrány přijímající život od Něho. Bůh je též pravá čili skutečná moudrost; Jeho moudrost je formou i projevem Jeho lásky a prostředkem, skrze nějž láska působí. Všechno stvořené vztahuje se k těmto dvěma vlastnostem čili k dobru a pravdě. Člověk, stvořený k obrazu a podobě Boží, má dvě mohutnosti: vůli, aby božskou lásku mohl přijímat a jí mohl být vzněcován, a rozum, aby božské pravdy mohl přijmout a jimi mohl být osvícen.

Duchovní slunce

V nebi, kde je Bůh viditelně přítomný, se Božství jeví nejbližší sféře andělů jako slunce, z něhož ustavičně vychází duchovní teplo a duchovní světlo. Duchovní teplo je svou podstatou láska, a duchovní světlo je svou podstatou moudrost; a srdce andělů plní se láskou a jejich rozum je osvěcován pravdou, zatímco jejich těla přijímají světlo a teplo duchovního slunce. Stejný vliv jeví se na člověka v přírodním světě. Z tohoto vlivu, který neustále působí, pochází všechna síla k milování a chtění, a každá schopnost k pozorování a přemýšlení.

První lidé

V prvotním stavu lidí, kteří ve Slově (Božím) jsou zobrazeni Adamem, byl božský vliv přijímán vůlí a rozumem, aniž byl skutečným nebo zděděným zlem porušen anebo zvrácen. Božská pravda byla lidem napsána přímo do srdcí. Přírodní předměty, které se v okolí lidí vyskytovaly, měly pro ně duchovní význam a byly tudíž zdrojem neustálé rozkoše a ustavičného poučování. Bylo jim též dovoleno, aby

za plného vědomí byli přítomni ve světě duchovním a svobodně se stýkali s anděly nebeskými. Měli neustálý pocit přesvědčení, že všechna jejich láska a všechn jejich rozum čili všechna moudrost pochází z *jediného* pramene lásky a moudrosti. Pravdu, která vnitřní cestou byla jim zjevena, následovali bez odporu. Podstatnou částí jejich přirozenosti byla však svobodná vůle; a protože byli svobodni, měli též moc od *jediného* zdroje pravé lásky a pravého života se odvrátit.

Pád

K tomuto odvrácení od Boha, znázorněné pádem Adamovým, docházelo různými pokoleními čím dál tím více, až nakonec lidé přestali Boha považovat za *jediný* zdroj života, a měli za to, že žijí sami sebou a ze sebe, i učinili takto ze sebe bohy. Tak bylo přineseno na svět zlo a od pokolení k pokolení dále přenášeno; neboť duše dítěte právě tak jako jeho tělo odvozuje se od jeho rodičů a přijímá v sebe něco z jejich vlastností; to, co je niterné, pochází přitom od otce, a při početí oděno je příslušnou vnější přirozeností od matky. Protože nyní vůle lidí byla zkažena, dědili se mezi nimi náklonnosti ke všemu zlu, jež v zákonech Jehovy [Hospodina] bylo zapovězeno. Toto zlo stává se hříchem, bylo-li započato s vůlí a úmyslem, a před tím, než člověk může dosáhnout stavu nebeského života a nebeské blaženosti, musí tohoto zla být zproštěn pomocí pokání, polepšení a duchovního znovuzrození.

Příprava k obnovení

Když lidé takto klesli, pečovala božská láska a moudrost o prostředek k jejich vykoupení a obnovení. Bylo předvídáno a předpověděno, že Jehova [Hospodin] přijde na svět, aby vyhledal a zachránil, co bylo ztraceno. Veškeré působení božské Prozřetelnosti u lidí má na zřeteli tuto velkou událost, která, když se čas naplnil,

skutečně také se stala. Aby však nutnost příchodu Jehovy [Hospodina] na svět byla poznána, je třeba znát

poměr mezi duchovním a přírodním světem

jakož i něco o stavu obou v době této události. Duchovní svět existuje uvnitř přírodního světa, tak jako duše existuje uvnitř těla. Mezi oběma je nejužší styk a spojitost. Člověk dle své duše je duchem, který v duchovním světě skutečně existuje a s obyvateli onoho světa co nejužěji je spojen. Jejich vliv je pro jeho mysl právě tak nutný, jako teplo a světlo a obklopující jej atmosféra je nutná jeho tělu. Kdyby tento vliv mu byl úplně odňat, byl by ihned zbaven svých duševních schopností, ba dokonce i života.

Organizace duchovního světa

Duchovní svět je tvořen: 1. z nebes, která jsou trojí a každé z nich po řadě za sebou je niternější čili vyšší a čistší; 2. z pekel, která rovněž jsou trojí a tvoří pravý opak nebes; a 3. z mezimísta anebo stavu mezi nebesy a pekly, které Swedenborg nazval »světem duchů« a která by se dala nazvat propastí, o níž v Lukášově evangeliu v 16. kapitole je řeč. Nejvyšší ze tří nebes nazváno je Swedenborgem nebeským, střední duchovním a nejnižší přírodním nebem. Nebeské nebe je spravováno láskou k Pánu; duchovní nebe láskou k bližnímu; v přírodním nebi vládne pravda, již andělé tohoto nebe jako i lidé na zemi jsou vedeni k dobru. V každém nebi a v každém pekle jsou nespočetné společnosti. Každá společnost sestává z těch bytostí, u nichž vládne tatáž láska, a to podmiňuje podobnost niterného života a niterného charakteru.

Nebe

Nebesa jsou založena na dvou přikázáních lásky k Bohu a lásky k bližnímu. Všichni andělé vespolek, kteří jsou pod ustavičným vlivem těchto dvou druhů lásky, tvoří říši, kde druh druhu je užitečný; každá

společnost a každý jedinec obstarává své zvláštní povolání a svůj zvláštní úřad k blahu a dobru druhých, a všichni vespolek působí v největší svobodě, oduševněni vzájemnou příchylností spojenou s příjemným pocitem, takže vše v harmonickém souladu je udržováno na způsob různých ústrojí nebo údů jednoho a téhož lidského těla. Tímto způsobem tvoří všichni andělé dohromady *velikého člověka* [Maximus Homo], v němž sídlí sám Pán, Jenž propůjčuje všemu život a inteligenci a jako duše celku vládne všemi jeho částmi.

Pekla

Pekla tvoří opak nebes; zlí duchové, z nichž pekla sestávají, řízení jsou sebeláskou a láskou ke světu, které jsou opakem lásky k Bohu a lásky k bližnímu. Jejich náruživosti směřují k tomu, panovat nad ostatními a vše mít ve svém majetku; každý z těchto duchů ve svém nitru snaží se všechny ostatní, ba i Boha samotného sobě podrobit. Jejich vliv vzbuzuje u lidí tytéž nízké náruživosti a snaží se, aby lidi učinil jim podobnými. Protože však Pán i pekla spravuje a v jistém vnějším pořádku je udržuje – protože zlí duchové svými šílenými náruživostmi zničili by nejen lidi, ale i sebe samotné – jsou jejich přehmatům stavěny všude meze, což oni pocítují jakožto tresty. *Tresty* pekla naprosto nejsou tresty mstícího se Boha, nýbrž jsou připuštěny jen proto, aby zabráněno bylo ještě horšímu zlu, a tím i větší ubohosti.

Svět duchů

Do světa duchů přichází každý člověk bezprostředně po smrti. Tento svět sestává z těch, kdo z přírodního světa přešli ve svět duchovní a nejsou dosud úplně připraveni buď pro nebe anebo pro peklo. V tomto světě duchů jsou lidé svým duchem i v době, když žijí ještě na zemi. Nad nimi je nebe, pod nimi peklo a kolem nich všemi směry je svět duchů. Těmito vlivy, které na ně proudí shůry, zdola a ze všech stran, udržován je člověk v rovnováze, a tak zachováván ve

svobodě, by se mohl pro ten nebo onen směr rozhodnout. Kdyby tato svoboda byla zničena anebo porušena, bylo by polepšení a znovuzrození nemožné. V době, kdy Pán sestoupil na svět, nakupilo se zlo ve světě duchů tou měrou, že ona rovnováha byla v nebezpečí, že bude porušena, čímž byla by zničena i lidská svoboda. Pekla takřka vystoupila ze svého okrsku a tlačila se kupředu; ďáblové zmocňovali se duší a těl lidí a lidskému pokolení hrozila zhouba. Dílo spásy sestávalo v tom, že tato potopa zla byla zatlačena zpět, ďáblové byli vypuzeni a pekla podmaněna; tím lidská svoboda, která jinak by bývala přišla na zmar, opět byla obnovena a udržena. Od té doby všem bylo opět umožněno Boží přikázání zachovávat a nebeského života a nebeské blaženosti dosáhnout.

Božská všemohoucnost

Je velmi důležité porozumět povaze božské moci čili všemohoucnosti. Moc Boží je výsledek činnosti božské vůle a božského rozumu (moudrosti) čili lásky a moudrosti, a samozřejmě musí být těmito vlastnostmi vymezena; čili jinými slovy, Bohu je nemožné někdy činit něco, co není dobré a moudré. Jeho láska rozprostírá se na všechny stvořené bytosti, ba i na ty, které peklo obývají. »Dává slunci svému vycházet na dobré i na zlé.« (Mat. 5, 45) Aby pořádek duchovního světa opět obnovil, musí Pán volit cestu, k níž Ho Jeho božská láska pudila a již Jeho božská moudrost předvíдалa.

Člověčenství Boží

Pšenice musela být zbavena plevele, aniž by i nejmenší její část přišla na zmar; a to muselo se stát bez újmy svobody kohokoliv. Za tím účelem Jehova [Hospodin] přijal na sebe lidskou přirozenost, tak jak ji každý člověk od své matky přijímá, přirozenost, která sestává nejen z hmotného těla, nýbrž i z vnějších částí mysli. Věčný Otec nemohl být pokoušen; lidská přirozenost, od matky přijatá a náklonnostmi ke zlu

naplněná, byla dějištěm, na němž On hodlal se utkat se zlými duchy, a to na jejich vlastním působišti, kde též pokušením se podrobil. A v té míře, v jaké pokušení vítězně překonal, byly božský vliv a božská moc od Něho přitaženy na tu půdu, kde bylo jich zapotřebí, aby nepořádky, kterými duchovní svět byl rozerván, byly napraveny a svoboda lidské mysli byla opět obnovena. Kdyby vlastní Božství bez podobného zahalení sestoupilo dolů, bylo by působilo jako planoucí oheň jak na zlé, tak i na dobré; neboť i tito byli ještě se zlem spoutáni.

Všechny druhy zla, tak jako všichni zlí duchové, stojí v jistém poměru k sobě a jsou vzájemně příbuzní; a ve zlu přijatého člověčenství mohlo Božství, uvnitř přebývající, se všemi pekly se utkat, je přemoci a sobě si podrobit. Současně, a to tímtež prostředkem, bylo Člověčenství oslaveno čili sjednoceno s Otcem (božskou láskou). Vše, co od matky pocházelo, bylo postupně odloženo, takže On Marii již neuznával za Svoji matku; a na místo toho všeho nastoupil božský život, božské náklonnosti a myšlenky, které prýští z nitra. Na počátku vznikl zápas mezi uvnitř sídlícím Božstvím a vnějším Člověčenstvím. Vůle tohoto posledního nebyla s vůlí onoho prvního v souhlasu, nýbrž jemu opačná. Přijaté Člověčenství bylo dějištěm hrozných zápasů a pokušení. K tomu vztahují se slova: »Nehledám své vlastní vůle, ale vůle Otce, který mne poslal«. Bylo nutno, aby Člověčenství zřeklo se svého vlastního života, a tou měrou, jakou se to dělo, dosahovalo Člověčenství ve svém nitru souhlasu a sjednocení s Otcem. Tímto způsobem bylo Člověčenství oslaveno čili božským učiněno a tím stalo se dokonalým prostředníkem vlastního Božství. Toto dílo rozvíjelo se během celé doby prodlévání Pána na naší zemi. Posledním a největším pokušením bylo utrpení na kříži. Dílo bylo pak skončeno, nebo aspoň skoro skončeno; neboť spojení Božství s Člověčenstvím bylo úplné teprve až při vstoupení do nebes. To, co pro vnějšího pozorovatele zdálo se být smrtí, bylo ve skutečnosti povýšením Člověčenství a jeho nejužším spojením s Otcem, tak aby všechny lidi mohlo táhnout k Sobě. Na rozdíl od všech ostatních lidí Pán vstal z mrtvých se svým nyní již

oslaveným tělem. Nezůstalo nic z toho v hrobě, a po vstání z mrtvých nebylo Jeho Člověčenství již více podrobena zákonům hmoty, nýbrž mohlo zavřenými dveřmi vejít k učedníkům. Jakmile Člověčenství stalo se božským, nabylo veškeré moci na nebi i na zemi, neboť jedině v oslaveném Člověčenství a skrze ně božská láska a moudrost působí.

Následky Člověčenství pro obyvatele duchovního a přírodního světa

Přijetím a oslavením Člověčenství Jehova [Hospodin] nejen podrobil si pekla, nýbrž zavedl pořádek i v nebi, protože ani andělé nejsou moudří a dobří sami ze sebe, nýbrž jsou pouze schránkami přijímajícími lásku a moudrost od Něho. Nejsou dokonale čisti, nýbrž Pán je od zlého ostříhá a v dobrém udržuje. Jsou ale lepší nežli lidé, protože jsou pokornějšími a mnohem ochotnějšími uznati, kdo je zdrojem všeho dobra. Ve věčnosti stávají se čím dál tím lepšími a moudřejšími. Tím, že Pán ze Svého Člověčenství zlo odstranil, učinil současně nebe způsobilejším k přijetí Jeho ducha. Dílo spásy vztahovalo se tedy nejen na lidi, nýbrž i na anděly; a tím, že On Svůj božský život přenesl až na nejnižší okrsek, dolů až k té největší krajnosti světa přírodního, a vzal na sebe božskou přirozenost čili božské člověčenství, – tím Jehova [Hospodin] oblékl se v moc pekla navždy udržet v podrobenosti Sobě. Tím, že toto dílo vykonal, může mysl lidí obměkčovat a novou silou a novou činností povzbuzovat v souhlase se slovy: »Svatého Ducha ještě nebylo, protože Ježíš nebyl ještě oslaven«.

Chápatelný trojjediný Bůh

Jehova [Hospodin] se stal pomocí Svého Člověčenství též viditelným, a učinil se tedy chápatelným předmětem myšlení a náklonností, takže skrze lásku k Němu a spojením s Ním lidé mohou dosáhnout věčného života a věčné blaženosti. Nekonečný Otec, který

sám o sobě je neviditelný a nepřístupný, stal se tímto způsobem »Immanuel – Bůh s námi«. Duch Svatý je výron lásky a moudrosti vycházející z Boho-Člověčenství, tak jako teplo a světlo vychází ze slunce. Vlastní Božství, Boho-Člověčenství a Božství vycházející – Otec, Syn a Duch Svatý – tak jako duše, tělo a činnost u člověka, tvoří trojjediného Boha.

Užitek Člověčenství a vykoupení pro jednotlivé lidi

Tím, že se Bůh stal člověkem, byla poskytnuta všem lidem možnost být vykoupeni; toto vykoupení nemůže se však stát bez jejich vlastního spolupůsobení. Duše každého člověka sestává z vnitřního a vnějšího člověka čili z duchovní a přírodní mysli. Dítě při narození nemá žádných určitých myšlenek nebo vůle. Člověk se teprve musí učit, jak má svých smyslů používat, což již samo o sobě je velmi namáhavé. Vnější smyslná část jeho mysli otevírá se nejdříve; pak teprve poznenáhlu osvojuje si schopnost chtít a myslit.

Trvá to jistou dobu, než se vyvinou vyšší schopnosti. Zpočátku zdají se být úplně skryté, a zde spatřujeme obraz stavu Páně během jeho dětství, kdy Otec dlel ještě hluboko uvnitř a od přijatého Člověčenství sotva zřetelně byl poznáván. Během tohoto dětství a mládí zůstává člověk v závislosti na jiných lidech, zejména na svých rodičích, a je opatrován anděly, jejichž úlohou je nevinné a radostné city a myšlenky v něm upevňovat. Tento delší stav závislosti na jiných, jímž člověk liší se od všeho ostatního tvorstva, dopouští božská prozřetelnost proto, aby člověk byl tím připravován uzнат svou naprostou závislost na svém nebeském Otci, což je nezbytnou podmínkou věčného života a věčné blaženosti. Zděděným zlým náklonnostem jeho přirozenosti, které zpočátku většinou dřímají, poskytuje se však ponenáhlu příležitost, aby se mohly objevit, avšak člověk, jak dalece je věren své povinnosti, stává se schopným, aby jim čelil a odkládal je. Přírodní mysl se vyvíjí věcmi, které náleží tomuto

světu a které obsahují umění, vědy, dějiny aj. Jestliže vývoj nepokračuje dále, než co náleží v oblast přírodní mysli, tu přirozená schopnost se stává ve svých názorech úzkoprsoou; zlými přáními neustále je oddalována stranou, a protože postrádá vnitřního osvětlení, které může přijít pouze shůry a z nitra, stává se takřka slepou a ustavičně vystavenou nesprávným úsudkům a důsledkům. Duchovní mysl otevírá se pouze těm, kdo se vystříhají zla jakožto hříchu; ostatním zůstává uzavřena. Jakmile se tato mysl otevře tím, že člověk si oškliví zlo jakožto hřích, vštěpuje se mu náklonnost k duchovní pravdě a s náklonností začne vnímat (vycítovat) i niternější pravdu. Pravdu pak prostřednictvím rozumu a své svobody přijímá. Potvrzování pravdy nějakými zázraky je pak nejen nepotřebné, nýbrž bylo by dokonce i škodlivé, protože vnější mysl byla by tím nucena přijímat něco, k čemu niterné náklonnosti ještě nejsou připraveny; pravda však může jen tehdy přinést dobré ovoce a dosáhnout svého nejvyššího užitku, jestliže svobodně byla vštípena do srdce a života. Jakmile je duchovní mysl otevřena, je schopna rozeznávat duchovní pravdy, podobně jako přírodní mysl rozeznává přírodní pravdy.

Duchovní znovuzrození

Dílo duchovního znovuzrození sestává v tom, že vnější přírodní člověk podrobuje se vnitřnímu, duchovnímu člověku, a onoho s tímto v souvztažnost (korespondenci) uvádí. Znovuzrození je obrazem oslavení Člověčenství Páně. Pán stojí při každém člověku u dveří jeho mysli a klepá; nemůže však vstoupit, jestliže Mu člověk dříve dveře neotevře tím, že odstraní zlo ze svého vnějšího člověka; to činí, když oškliví si zlo jako hřích proti Pánu. Jestliže se zla varuje z některého jiného důvodu, zlo od něho neodejde. Leckdo může i z jiných důvodů stranit se páchání zla, jako např. z bázně, aby svou čest neposkvrnil; v tomto případě však přece jen zůstává přání zla se dopustit. Zla je třeba varovat se nejen v jednání, ale i v myšlenkách a náklonnostech; neboť tam je jejich místo a jejich původ. Je však nutné pamatovat na to, že

»nikdo není dobrý, leč jedině Bůh«; že jedině On je schopný sám o sobě zlu čelit; že všechna moc lidí a andělů pochází od Něho, a že byt bychom zdánlivě my sami zla se vystříhali, přece jen musíme stále uznávat, že schopnost k tomu pochází jedině od Něho. Jestliže si tak počínáme a zlo je odstraňováno niterně právě tak jako zevně, může Pán tou měrou, jakou jsou zlé náklonnosti od mysli odstraněny, být přítomen a opačné dobré náklonnosti na jejich místo vštěpovat. On oslavil Své Člověčenství, aby podobné dílo provedl i v člověku; a tou měrou, jak Ho ve znovuzrozdání následujeme, stáváme se stále schopnějšími rozumět postupu oslavení Pána, neboť pak obraz tohoto oslavování ponese v sobě.

Lidská mysl

Byla již učiněna zmínka o vnitřní čili duchovní, a vnější čili přírodní mysli; přesně vzato jsou však tři stupně lidské mysli postupně nad sebou nebo v sobě. Nazývají se stupněm nebeským, duchovním a přírodním a odpovídají výše uvedeným trojím nebesům. Zvířata nemají dvou vyšších stupňů, proto také nemohou mít lidských náklonností a myšlenek; v jejich přirozenosti neskrývá se žádná možnost myslet na Pána a Jeho milovat, a tím být s Ním spojena, a proto také ona nežijí věčně. Tyto stupně jsou dvoje: pokračující stupně a oddělené stupně. Pokračující stupně jsou stupně rozmáhání se aneb ubývání (v jednom a tomtéž předmětu), na ten způsob jako např. hustoty ovzduší anebo světla a tepla v průběhu dne, od rána do večera. Oddělené stupně sestávají mezi vnějšími a vnitřními věcmi a jsou svou podstatou od sebe tak rozdílné, že naprosto není možné, aby jeden z nich stal se druhým a naopak. Duše a tělo se tedy od sebe odlišují těmito oddělenými stupni. Hmota může být postupně zjemněna, avšak žádným způsobem sublimace nelze docílit, aby z ní byl učiněn duch.

Souvztažnost [korespondence] a vliv

Mezi vnitřkem a zevnějškem věcí, které se od sebe různí oddělenými stupni, existuje jistá souvztažnost čili korespondence, a spojení mezi nimi děje se vlivem prvních na druhé. Je to podobný poměr jako mezi příčinou a účinkem. Tělo je v korespondujícím poměru s duchem a duch svým vlivem působí na tělo, s nímž je v korespondenci a nutí je svým vlivem k jednání. Stejně tak se to má i s částmi těla. Oko odpovídá rozumu a účinek rozumu na oko, které je příčinou vidění, se nazývá vliv. – Srdce odpovídá vůli a bezděčný účinek vůle na srdce, který je příčinou jeho tlukotu, je vlivem.

Troje nebe, tak jako tři oblasti lidské mysli, jsou od sebe odloučeny oddělenými stupni a jejich vzájemný poměr k sobě, jejich vzájemný vztah se děje působením vyššího v nižší na základě jejich vzájemné souvztažnosti. Přírodní svět se odlišuje od světa duchovního oddělenými stupni. Vše, co náleží prvému, nabylo svého předobrazu z druhého světa, a je s tímto obrazem korespondující; k jejich vzájemnému poměru a vztahu k sobě dochází vlivem. Celý zvířecí a rostlinný život je závislý na tomto vlivu z duchovního světa. Přitom přírodní svět se svými obyvateli je nutný pro svět duchovní a jeho obyvatele a tvoří základ, na němž může též spočívat. Existuje tedy mezi nimi nejtěsnější poměr a vzájemná závislost.

Slovo [Boží] (Písmo sv.)

Dle tohoto zákona souvztažnosti je nutné vykládat Slovo [Boží]. Je to dílo božské a je psáno tímto způsobem, který je analogický s tím, jak byl stvořen svět – tedy na základě souvztažnosti [korespondence] přírodních věcí s duchovními. V jeho přírodním smyslu je veskrze obsažen smysl duchovní tak, jako duchovní svět je obsažen ve světě přírodním a oživuje jej, a jako duše existuje v těle a oživuje je. Tento duchovní smysl se nevztahuje k věcem, které přísluší přírodnímu světu, nýbrž úplně a výhradně k věcem, které jsou duchovní; vztahují se tedy

k duchovnímu znovuzrození, k vykoupení, k oslavení Člověčenství v Pánu. Zprávy o událostech z dějin Izraelitů byly Prozřetelností k tomu účelu uspořádány; a třeba by se to v písmenech zdálo být jinak, duchovní smysl plyne v nepřetržité a nikdy si neodporující řadě, a je znázorněn „rouchem beze švů, které od zdola až nahoru je utkáno“, zatímco doslovný smysl tak jako vnější šat Páně je v kusy roztrhán, a dle libosti mezi lidmi může být rozdělen. Ve Slově [Božím] skrývá se ještě hlubší smysl než smysl duchovní, který se nazývá smyslem nebeským. Tento smysl však nemůže být snadno rozvinut, neboť k jeho porozumění je třeba vyššího stupně nazírání. Tyto tři smysly jsou přiměřené třem stupňům lidské mysli. Slovo [Boží] existuje i v nebesích a je nevyčerpatelným zdrojem moudrosti pro anděly. Svým prvním původem je zcela a veskrze božské, a tak jak nebesy prochází, je anděly nebeskými chápáno ve svém nebeském smyslu, a anděly duchovními v duchovním smyslu. Doslovný smysl obsahuje v sobě ostatní smysly a je základem, na němž spočívají, tak jako přírodní stupeň mysli obsahuje smysl duchovní a nebeský anebo jako tělo obsahuje duši. Slovo [Boží] je tudíž z božského vdechnutí a veskrze svaté. Vdechnutí Slova [Božího] je cosi skutečného. Zbožný čtenář je uváděn do bezprostředního, přímého spojení s anděly, ačkoliv není si vědom jejich přítomnosti; a tito andělé mají znalost vnitřního smyslu, jímž se doslovný smysl objasňuje a je osvětluje; a uvnitř celku je ve svém božském Člověčenství Pán, který jak andělům, tak lidem dodává lásku a světlo. Slovo [Boží] je od kteréhokoliv jiného spisu rozdílné právě tak, jako jsou rozdílné božství a nekonečnost od člověčenství a konečnosti a jako se Pán liší od všech lidí. Nazývá se závětí anebo smlouvou (zákonem), protože ty, kdo příkázání skutečně zachovávají a vystříhají se v nich zakázaného zla jako hříchu proti Bohu, uvádí ve spojení a v niterné sjednocení s Ním. Slovo [Boží] je tudíž Bohem zřízený prostředek, skrze nějž mohou být lidé spojeni s Pánem a přijít do společnosti andělů. Bez tohoto opatření šlo by lidské pokolení vstříc záhubě.

Různá náboženská zjevení

Každá známost Boha a každá známost o duchovním světě a o příštím životě vznikla buď zprostředkovaně nebo bezprostředně nějakým zjevením. Různé pohanské bohoslužby jsou zvrácením dřívějšího pravého a čistého náboženství. Na vnější předměty byla prvotně kladena váha jen proto, že myslí připomínaly věci niterné, jimž odpovídaly; později, když láska k duchovnosti a veškerá známost duchovnosti zanikla, staly se předměty, jež lidé uctívali. Tak slunce, které znázorňuje Pána a které na počátku připomínalo lidem pouze Jeho slávu a dobrotu, bylo později těmi, kdo své myšlenky obraceli jen ke smyslnému, skutečně samo uctíváno. Před zjevením, jež stalo se Izraelitům, existovalo jiné psané zjevení. »Kniha bojů Jehovy«, o níž je zmínka v knize Mojžíšově, a kniha »Jašar«, o níž je řeč v knize Jozuově a Samuelově, byly částí tohoto Slova [Božího]. Z tohoto starého Slova [Božího] vyňal Mojžíš první kapitoly Genesis, obsahující dějiny stvoření, vyprávění o potopě atd.; tyto kapitoly, ač jsou psány slohem historickým, neobsahují žádné doslovné pravdy. Adam, Seth, Enoch, Noe, Cham, Sem, Jafet atd. nikdy neexistovali jako jednotliví lidé, nýbrž označují vždy dle okolností jisté církve nebo stavy lidstva nebo stavy náboženské víry u lidí. Skutečné dějiny počínají pokolením Tharacha, otce Abrahamova v 11. kapitole Genesis.

Apokryfy

Některé knihy, o nichž se má za to, že jsou částí Slova [Božího], nemají vnitřní smysl pokračující v nepřetržité řadě a nejsou inspirovány v tom smyslu, jak je třeba inspiraci pojímat. Nová Církev oceňuje tyto knihy sice přibližně stejně tak vysoko, jak to činí ostatní církve, avšak cena a důležitost, kterou Nová Církev přikládá v pravém slova smyslu inspirovaným knihám bible, převyšuje natolik vážnost, s níž svět až dosud na Slovo [Boží] pohlížel, že apokryfy jeví se v poměrně mnohem menší ceně.

Výčet knih náležitých ke Slovu [Božímu]

Knihy, které tvoří inspirované Slovo [Boží] (Písmo sv.) ve shora uvedeném smyslu, jsou tyto. Ve Starém Zákoně: pět knih Mojžíšových, Kniha Jošua, Kniha soudců, dvě Knihy Samuelovy, dvě Knihy královské, Žalmy, čtyři velcí proroci, Pláč Jeremiášův a dvanáct malých proroků. V Novém Zákoně: čtyři evangelia a Zjevení Janovo.

Božská Prozřetelnost

Božskou Prozřetelností rozumíme vládnutí božské lásky a božské moudrosti Páně, která panuje ve všem, ba i v nejmenším. Ona má na zřeteli vždy jen nekonečné a věčné cíle, a proto i spásu a věčnou blaženost lidí. Jejím velkým úkolem je vytvořit z lidského pokolení nebe. Za tím účelem Pán stvořil člověka ke Svému obrazu a učinil ho schopného přijímat Jeho lásku a moudrost a poznávat Jej, od Něhož tato láska a moudrost vychází. Žádná konečná, stvořená bytost nemůže se stát ničím víc než přijímající schránou lásky a moudrosti Pána, ačkoliv lidé a andělé po celou věčnost mohou svou mysl vyvíjet a sebe zdokonalovat.

Všichni andělé jsou lidmi

Andělé jsou lidé ve vyšším a pokročilejším stupni svého bytí. Není jediného anděla v nebi ani jediného zlého ducha v pekle, jehož život by byl nezapočal na této nebo jiné zemi přírodního vesmíru; a není jediné lidské bytosti, která již nyní není anebo v budoucnosti nestane se buď andělem v nebi, anebo zlým duchem v pekle.

Země je školkou nebe

Přírodní svět je určen k tomu, aby byl semeništěm a školkou nebe. Po smrti žije vlastní člověk dále jako dříve. Neztratil nic než jen hmotné tělo, jemuž života, který mělo, stále dostávalo se jen od ducha.

Smrt

čili oddělení duchovnosti od hmotnosti nenastává okamžitě nebo náhle. Úplné odumření v tomto světě a probuzení v duchovním světě nastává zpravidla třetího dne, když dýchání úplně přestalo. Od té chvíle žije člověk pouze ve světě duchovním; je však v každém ohledu stejný, jako byl před smrtí, s tou jedinou výjimkou, že místo hrubého těla hmotného má tělo duchovní, které světu, v kterém nyní žije, právě tak je přiměřeno, jako bylo hmotné tělo přiměřeno přírodnímu světu. Má tytéž náklonnosti, myšlenky a schopnosti, jako měl dříve. Ze svého života na světě neztratil anebo nezapomněl nic, nýbrž vše bylo uloženo v jeho tělesné paměti, kterou si s sebou vzal do druhého světa. V druhém světě může tamní předměty vidět, slyšet a ohmatávat jako dříve předměty tohoto světa.

Předměty druhého světa,

kteří člověka po jeho příchodu tam obklopují, podobají se těm, které zanechal za sebou; a tyto předměty jsou reálné a skutečně existující, třebaže nejsou hmotné. Člověk vstoupil nyní do světa, v němž, ačkoliv vše tam je podstatné a reálné, neexistují již zákony prostoru a času jako v tomto našem světě. Duchovní vzdálenosti mají tam svou příčinu v nepodobnosti života a náklonností; a jejich změny, postupně za sebou následující, vzbuzují zdání delší nebo kratší doby. Čas a prostor zde tudíž nevládnou, nýbrž jen jich zdání, a toto zdání je vyvoláváno vnitřním stavem andělů a duchů a podléhá duchovním zákonům. Vše v onom světě žije ve vztahu k duchovnímu slunci, tak

jako vše v tomto světě žije ve vztahu k přírodnímu slunci. Tak, jak se to má s časem a prostorem, má se to i se všemi ostatními vnějšími předměty, jimiž andělé a duchové jsou obklopeni. Tyto předměty jsou souvztažné s jejich niternou láskou a s jejich náklonnostmi a závisí na nich.

Ráj a říše nebeská

Krásy ráje a nebe převyšují všechny lidské představy; andělé však žijí v nebeském království proto, že království Boží nosí v *sobě*. Království Boží není místem, do něhož by někdo mohl být libovolně vpuštěn. Nikdo nemůže zevně být v nebi, není-li v nebi niterně, tj. nenosí-li nebe v sobě.

Uvítání člověka ve druhém světě

Jestliže někdo zemřel a procitl v druhém životě, je uvítán anděly s nejněžnější láskou. Ti poznají ihned jeho skutečný duchovní stav a charakter a jsou ochotni jej vyučovat všemu, co se vztahuje k nebi, pokud ovšem vůbec chce být poučen. S velkou radostí mu prokazují vše dobré, pokud je to v jejich moci. Jak známo, většina lidí umírá ve věku dětském a v mládí. Všichni tito budou blaženi, poněvadž se neutvrdili ve zlu a jsou schopni, aby je andělé vyučovali a vychovávali, aby mohli být účastnými nebeského života a nebeské radosti. Zatímco jsou takto vedeni a jejich vrozené zlo je potlačováno a odstraňováno, vzrůstá jich tělesná postava, jakož i jejich láska a moudrost, a oni se stávají anděly. Ve světě duchů jsou k tomuto účelu zvláštní výchovná místa.

Soud a kniha života

Ti, kdo v pokročilejším stáří umírají, jsou souzeni dle svých činů. Úmysly a skutky každého člověka jsou zapsány v jeho paměti. A to je »kniha života«. Po smrti odňata je možnost jakékoliv přetvářky; tato

kniha je pak otevřena a člověk je souzen dle věcí, které jsou v ní zapsány. Je-li člověk niterně dobrým a jednal-li z lásky k Pánu a k bližnímu, tu vše, co v zevnější oblasti jeho mysli existuje a co není v souhlasu s jeho vlastním charakterem, je odstraněno a on se takto stává připraveným pro nebe. Jestliže však uvnitř je zlým a jestliže nejvyšší pohnutkou jeho činů byla láska k sobě a ke světu, tu všechno zdánlivé dobro vlivem náklonností této jeho zlé lásky se odstraní, a on pak z vlastní, své svobodné volby vyhledá si společnost takových, kteří jsou ve stavu, jenž jeho vlastnímu stavu je podobný, – a společnost takovou nalezne v pekle. Jak strom padá, tak zůstává ležet. Vnitřní stav života čili panující láska v člověku nemůže být nikdy změněna, třebaže tresty nebo bázní před tím či oním kárným prostředkem je udržována na uzdě a je zabraňováno jejímu vybočování z vytčených mezí.

Manželství na zemi a v nebi

Bylo již řečeno, že země je určena k tomu, aby byla semeništěm a školkou pro nebe. K dosažení tohoto cíle je nejen nutné, aby se lidé narodili, nýbrž aby byli také tak uzpůsobeni, aby velký cíl jejich bytí mohl být dosažen. Za tím účelem je Bohem zřízeno a nařízeno manželství jednoho muže s jedinou ženou. Manželství jednoho muže s jedinou ženou má svůj původ ve dvou podstatách božské přirozenosti: v lásce a moudrosti; a mužská a ženská mysl jsou tak utvářeny, že navzájem se doplňují, a jestliže v pravé manželské lásce jsou spojeny, tvoří spolu *jedinou* mysl. Jestliže duchovní mysl je u nich otevřena, mohou být takto spojeni. Pak nabývají spojení s Pánem přijetím a uznáním Jeho vlivu a životem dle Jeho přikázání, neboť On je ženich a církev je nevěsta; a pravá manželská láska vyplývá z tohoto nebeského manželství. Protože rozdíl mezi pohlavím má svůj původ v mysli, přetrvává tento rozdíl i ve věčnosti. Muž je tvořen více z toho, co přísluší oblasti rozumu, a žena z toho, co přísluší lásce; pravým manželstvím odnímá se muži láska k sobě samotnému a k jeho vlastní rozumnosti, které, kdyby zůstal samotný, vyvinuly by se v pýchu a náruživost; a

přenášejí se na ženu, u níž tato mužova láska k moudrosti stává se dobrou a užitečnou. Manželé tím, že souhlasí ve své lásce a lásku, kterou navzájem chovají, nikdy z očí nespouštějí, jsou v myšlenkách a citech cudní a čistí a navzájem se věrně podporují v díle duchovního znovuzrození a v životních povinnostech. Láska k jejich dětem stává se stejného druhu jako je jejich láska vzájemná a má neustále na zřeteli jejich duchovní dobro a duchovní blaho. Tento druh lásky je za našich dob velice vzácný; v minulosti však na zemi panoval a snahy božské Prozřetelnosti stále směřují k tomu, aby taková láska byla obnovena. V témž poměru, jak tato pravá manželská láska bude obnovována, bude i vrozené zlo, které se dědí z pokolení na pokolení, poznenáhlu oslabováno a odstraňováno.

Andělé žijí tímto způsobem spojení, jako muž a žena, ve věčném mládí, nevinnosti a míru; jejich radosti a jejich blaženost sestává v užitečném konání, přičemž každý obstarává tu užitečnou práci, k níž se obzvláště hodí. Jak již bylo připomenuto, řádem Prozřetelnosti je určeno, že lidé musí mít počátek své existence na některé hmotné zemi; proto v manželství v nebesích není žádného plození dětí. Protože manželství je tam založené na sjednocení lásky a moudrosti čili dobra a pravdy, vzniká z tohoto manželství vždy více a více lásky a moudrosti, jako jeho zákonných letorostů. Swedenborg o tom praví (Objasněné Zjevení, 993): „Protože pravá manželská láska je provázena tolika nevýslovnými radostmi, které nejdou ani vypočítat ani vyjádřit, lze z toho soudit, že ona láska je základní láskou všech druhů nebeských a duchovních lásek, protože jí se člověk stává láskou; neboť touto láskou se milují manželé, jako dobro miluje pravdu a jako pravda miluje dobro: a tak předobrazně, jako Pán miluje nebe a církve; takováto láska může vzniknout jen v tom manželství, kde muž je pravdou a manželka dobrem. Jestliže člověk skrze manželství stává se takto láskou, trvá pak i v lásce k Pánu a v lásce k bližním, tudíž i v lásce ke všemu dobrému a v lásce k veškeré pravdě. Neboť od člověka, který je láskou, může vyzařovat pouze láska všemožných druhů; z toho následuje, že

manželská láska je základní láska všech druhů lásek v nebesích. A protože je tedy základní láskou všech druhů lásek nebeských, je i základem všech nebeských příjemností a radostí; neboť vše příjemné a každá radost pochází z lásky. Z toho vyplývá, že nebeské radosti co do jejich řádu a stupňů, příčiny a vzniku, lze odvodit od lásky manželské. Z blažeností manželství lze soudit na ohavnost cizoložství, – že totiž láska k cizoložství je nejhlavnější ze všech pekelných druhů lásek, které samy o sobě nejsou láskou, nýbrž nenávisť. Proto je to láska k cizoložství, z které vyplývá veškerá nenávisť jak k Bohu, tak k lidem a vůbec ke všemu dobru a pravdě nebes i církve. Proto jsou s ní sloučeny i všechny pocity nešťastnosti; neboť cizoložstvím stává se člověk jakýmsi útvarem pekla a láskou k němu (cizoložství) stává se obrazem ďábla«.

Církev

Další podstatný prostředek, jímž se dosahuje velkého účelu stvoření – vybudovat nebe z lidského pokolení, – je církev. Účelem církve je, aby byla bránou k nebesům. Ona je základem, na němž spočívají nebesa; a je nutné, aby neustále mezi oběma existovalo nepřetržité spojení; jinak by lidské pokolení zahynulo. Bylo řečeno, že spojení s Pánem a sjednocení s anděly se uskutečňuje pomocí Slova [Božího] (Písma sv.). Je však nutné, aby k tomuto účelu existovala církev, v níž je uznáván Pán a je přijímáno Slovo [Boží] a jemu je rozuměno. Proto vždy na zemi existovala církev. »Nebe andělů nemůže být od lidského pokolení odloučeno, ani lidské pokolení nemůže být odloučeno od nebe andělů; proto Pán zařídil to tak, aby obojí, nebe andělů i lidské pokolení, vzájemně si pomáhaly a navzájem se podporovaly.« Církev je pro ostatní část lidského pokolení tím, čím srdce a plíce jsou tělu.

Předchozí církve

Na naší zemi existovaly v řadě za sebou čtyři církve, které svým celkovým charakterem se od sebe zcela odlišovaly. Pokaždé, kdykoliv se některá z těchto církví blížila ke svému konci a úplně pozbyla konání dobra a víry, zanikla, a byla místo ní založena jiná, svým celkovým charakterem od ní zcela odlišná církev. Ke konci každé církve konán všeobecný soud v duchovním světě nad těmi, kdo žili v době trvání této církve, a jako příprava pro novou církev vytvořeno nové nebe. V každém tomto období nahromadilo se ve světě duchů ohromné množství duchů lidí, kteří žili během trvání té církve, která se ke svému konci přiblížila. Toto množství bylo takové povahy, že dobří nemohli být bez násilí odloučeni od zlých, dokud nebyl naplněn čas. Je třeba mít na zřeteli, že všichni, kdo za tohoto období zemřeli jako děti, dleli již v nebi, rovněž tak mnozí jiní, kteří se již za svého života na zemi připravili na společnost andělů. Konec první a nejstarší církve byl v Genesi symbolicky znázorněn potopou, v jejíž době byl konán soud a byla založena církev následující, zvaná též Starou Církví. Během trvání izraelské církve, která tvořila závěrečné období Staré Církve, bylo uskutečňováno spojení s nebesy nikoliv již přijímáním dobra a pravdy do srdce a života, nýbrž pomocí zevnějších církevních obřadů, které znázorňovaly věci niterné a duchovní. Když přišel na svět Pán, byl konán druhý všeobecný soud ve světě duchů a byla založena první křesťanská církev. Tato církev trvala až do r. 1757 a v tomto roce rovněž ve světě duchů proběhl poslední všeobecný soud nad těmi, kdo žili během trvání této církve, a téhož roku byla založena Nová Církev čili Církev Nového Jeruzaléma. Dva podstatné principy této církve jsou tyto: uznání, že Pán Ježíš Kristus je jediným Bohem nebe a země, a že životem vedeným dle Božích přikázání dosáhneme spojení s Ním.

Nová Církev

Nový Jeruzalém, po čtyřech předchozích církvích následující Nová Církev, tím, že založena je na zjevení duchovního smyslu Slova [Božího], kterýžto duchovní smysl je nevyčerpatelným zdrojem božské pravdy, – je korunou všech církví a nikdy nezanikne. Ona bude ve známosti Boha a v lásce k Němu neustále, od věků k věkům vzrůstat. Nebude proto již žádný další všeobecný soud. Každý, kdo umírá, je souzen krátce po svém příchodu do světa duchů, a nikdo nezůstane nyní ve světě duchů déle než třicet let. Pozoruhodné změny, převraty a pokroky, které se staly během uplynulého století a kterými toto období stalo se jedním z nejpozoruhodnějších v dějinách, jsou ovocem posledního soudu, jímž myslí lidí byly osvobozeny z duchovního otroctví a staly se připravenými pro nové, silnější a vyšší vlivy.

Nový příchod Páně

Zjevení vnitřního smyslu Slova [Božího] je označeno příchodem Pána »v oblacích nebeských, s mocí a slávou velikou«. Oblaky se zde rozumí doslovný smysl Slova [Božího]. Duchovní smysl Zjevení sv. Jana vztahuje se zejména k úpadku křesťanské církve, jakož i k poslednímu soudu, k utvoření nového nebe a Nové Církve, která se nazývá Novým Jeruzalémem. Tato církev liší se od první křesťanské církve, tak jako ta se lišila od církve, která jí předcházela. Swedenborg praví: »Tento druhý příchod Páně stal se prostřednictvím člověka, jemuž On sám se osobně zjevil a kterého naplnil Svým duchem, aby učení Nové Církve skrze Jeho Slovo učil. Že Pán zjevil se přede mnou, Svým služebníkem, a mne k tomuto úřadu povolal, a že pak zrak mého ducha otevřel a mně takto duchovní svět odkrýval a dovolil v nebe i peklo nahlížet a s anděly i duchy mluvit, a to nyní neustále již po mnoho let, dosvědčuji v pravdě; a též, že od prvního dne mého povolání nic, co se týká učení oné církve, jsem neobdržel od žádného anděla, nýbrž jedině od Pána samotného, když jsem četl Slovo [Boží].«

Styky s druhým světem

V první době lidského pokolení, která je znázorněna Adamem, se lidé účastnili přímých styků s duchovním světem a mohli rozmlouvat s anděly. Když ale později byla mysl lidí zkažena, bylo by spojeno s velkým duchovním nebezpečím, kdyby tyto styky byly dále připouštěny, ba dokonce byla by tím přivoděna zkáza celého lidského pokolení. Božskou Prozřetelností se tedy stalo, že tento styk byl přerušen a mezi duchovním a přírodním světem byl utvořen hustý závoj, takže dokonce i vědomost o existenci duchovního světa byla zahalena v temno a z větší části zanikla. Duchovní smysly proroků však byly otevřeny, a proto jsou nazýváni věštcí. Stalo se to proto, by mohli psát knihy Slova [Božího], které z většiny pojednávají o předmětech, které náležejí duchovnímu světu a byly viděny, a které bylo přikázáno prorokům popsat. Duchovní smysly Swedenborgovy byly otevřeny, aby se tím stal způsobilým porozumět a v známost uvést ty zákony, podle kterých bylo psáno Slovo [Boží] (Písmo sv.), a tak odhalit jeho duchovní smysl, a tím uskutečnit druhý příchod Pána. Všechny pokusy obnovit styky s duchy zemřelých pomocí magie, čarodějství nebo zaklínání duchů jsou však ve Starém Zákoně výslovně zakázány, přičítají se řádu Božímu a jsou nebezpečné. Byla ovšem tu a tam v různých dobách připuštěna vidění; tato však, protože odpovídala řádu a byla užitečná, nebyla nikdy úmyslně vyhledávána, nýbrž byla dobrovolně božskou Prozřetelností udělena. Swedenborg byl více než kdokoliv jiný schopen spatřit nebezpečí volných styků se světem duchů a často před ním varuje své čtenáře.

Duchové a andělé v nebi

Každý člověk má u sebe nejméně dva anděly nebe a dva zlé duchy pekla. Andělé rozumějí jeho náklonnostem a myšlenkám a neustále se snaží zlé vlivy od něho odvrátit a dobrými vlivy na něj působit. Avšak

prostřednictvím zraku, pocitu nebo sluchu nemají o člověku žádné povědomí. Zlí duchové nevědí, že jsou u člověka; jsou však k němu přitahováni zlem jeho životní sféry, v níž pak působí, a nemyslí jinak, než že je to jejich vlastní životní sféra. Jestliže se vystříhá člověk zla jakožto hříchu proti Bohu, nemohou mu ublížit, nýbrž naopak jejich vliv je mu k užítku, protože se jím člověk stává způsobilým poznávat zlé náklonnosti své přirozenosti a odstraňovat je. Prostřednictvím těchto andělů a duchů, jemu přidružených, je člověk spojen s nebesy nahoře a s pekly dole a je udržován ve svobodě v tu či onu stranu se obrátit.

Svátosti

Křest a Večeře Páně Jsou svátosti církevní, zobrazující duchovní a božské věci a sloužící k tomu, aby člověku udělily ono požehnání, jehož jsou symboly. Křest představuje duchovní znovuzrození, které se uskutečňuje tím, že člověk použitím pravd, které jsou při křtu předobrazeny vodou, očišťuje svého ducha od zla; těmito pravdami je doslovný smysl Písma svatého. Křest je znamením pozorovatelné andělům a je prostředkem ustanoveným Bohem, kterým je pokřtěný uveden v takové vlivy duševní, které jsou jeho stavu nejpřiměřenější, a jsou nejzpůsobilejší podporovat to, co se křtem rozumí – totiž duchovní znovuzrození. – Večeře Páně je nejvznešenější ze všech úkonů bohoslužby. Chléb, který bývá nazýván tělem Páně, odpovídá Jeho božské lásce a dobru, a víno, které bývá nazýváno Jeho krví, odpovídá Jeho božské moudrosti čili vnitřním pravdám Jeho Slova (Písma sv.). Ti, kdo důstojně tyto svátosti přijímají, přijímají i věci, které jsou jimi označeny, a jsou těmito úkony přivedeni ve společnost andělů nebes a ve spojení s Pánem.

Doslov

Výše uvedené je jen stručným náčrtekem nauk Nové Církve zvané Nový Jeruzalém, které jsou obšírně vyloženy ve spisech Emanuela Swedenborga.

Úsudky slavných mužů a žen o Emanuelu Swedenborgovi

Ralph Waldo Emerson

Někdy jsem uvažoval o tom, že by prokázal moderní kritice největší službu ten, kdo by poukázal na příbuznost mezi Shakespearem a Swedenborgem. Lidský duch je stále ve zmatku. Touží po rozumu, touží po svatosti a je stejně netrpělivý, je-li mu dáno jedno bez druhého. Jak tomu bývá u velkých lidí, zdá se i on (Swedenborg) rozmanitostí a nesmírnou velikostí svých schopností být sjednocením několika osob, na způsob obrovských plodů, které v zahradě vyrůstají spojením čtyř nebo pěti jednotlivých květů. Jeden z missourií a mastodontů literatury, s nímž se celé sbory obyčejných učenců nemohou měřit. Jeho heroická osobnost rozechvěla taláry celé univerzity. Naše knihy jsou nepravdivé, neboť jsou zlomky ... ale Swedenborg je systematický a zahrnuje celý svět v každé větě; všechny jeho prostředky jsou uspořádány, jeho schopnosti pracují s astronomickou přesností. Jeho náboženství myslí za něho a lze ho použít universálně; on je obrácí všemi směry a ono hodí se pro každý aspekt života, označujíc a vysvětlujíc všechny okolnosti.

Odvažuji se tvrdit, že jako moralista Swedenborg převyšuje veškerou chválu, a jako přírodovědec, psycholog a teolog může činit mnohé a veliké nároky na vděčnost a obdiv profesionálních a filosofických fakult.

Thomas Carlyle

... Přemýšlel jsem o znamenitém poselství, s nímž byl vyslán ke svému spolubližnímu této epochy. Byl to muž velkého, nepopsatelného vzdělání, mohutného matematického rozumu a nejbohabojnějšího a nejserafínštějšího duchovního uzpůsobení; muž, který se mi jeví být vznešeným, lásky hodným i tragickým, vyjádřiv množství myšlenek, které, jestliže si je sám sobě vysvětluji, shledávám, že náleží k tomu, co je v lidském myšlení nejvznešenějšího a nejtrvalejšího.

Stuart Mill

Změř ho jakožto muže vědy s Newtonem a shledáš, že se mu vyrovná velikostí ducha; s Baconem a Platonem – a on je veliký mezi největšími filozofy; s Boerrhavem a Hallerem – a on je v přední řadě mezi fisiology; s teologickými spisovateli a vykladači Písma počínaje Origenem až po Adama Clarkeho – a kdo se mu vyrovná?

El. Barrett-Browningová

Jediné světlo, ozařující život posmrtný, nalézám moje duše ve Swedenborgově filosofii.

Coventry Patmore

Nikdy mne neomrzí číst Swedenborga – je nezměrně hluboký, a přece prostý ... Shledáváte, že jeho díla překypují poznáním pravdy, a to v takové míře, že jí není rovna ve spisech neinspirovaných.